

LIBRIS

We know
books

Copertă: Ionuț Ardeleanu-Paici

© 2025 Editura Paideia
Str. Tudor Arghezi nr. 15, sector 2
București, România
tel.: 021.316. 82.10
e-mail: office@paideia.ro
www.paideia.ro
www.cadourialese.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOBOC, MĂDĂLINA

Scurtă biografie a comunității rurale românești : satul Opișenești
/ Mădălina Boboc ; note și album foto de Matei-Dacian Boboc.
- București : Paideia, 2025
ISBN 978-630-362-001-5

I. Boboc, Matei Dacian (note ; foto)

821.135.1
39

Mădălina Boboc

**Scurtă biografie
a comunității rurale românești
Satul Opișenești**

Note și album foto
de *Matei-Dacian Boboc*

paideia

București, 2025

Cuprins

PROLOG – Originile unei comunități rurale. Satul Oprișenești	9
1. Despre școală	17
Cum s-a clădit educația rurală... Cine a contribuit la zidirea școlii. Învățători. Amintiri	17
2. Despre biserică	33
Cum se încropea viața spirituală... Începuturile bisericii. Slujitori. Binefăcători.....	33
3. Despre Cooperativa Agricolă de Producție	43
Cum ne construiam traiul... Muncă. Mărturii.....	43
4. Despre cel de-al Doilea Război Mondial	55
Cum înduram suferința unor zile amare... Memorii din vremea războiului	55
5. Despre obiceiuri, tradiții și ritualuri, evenimentele importante din viața țaranului român	61

Cum luam parte la sărbătorile din viața noastră...

Folclor. Obiceiuri	61
6. Despre jocuri, timpul liber, clipele de fericire ale copiilor	67
Cum înfăptuiam clipe de visare... Amintiri.....	67
7. Despre zilele de libertate, viața de zi cu zi în perioada comunismului și în perioada postcomunistă	75
Cum purtam povara zilelor... Memorii. Amintiri.....	75
EPILOG	87
Sursele ilustrațiilor	95
ALBUM CU FOTOGRAFII	97
1. Grădinița. Școala. Educația rurală	97
2. Jocul	105
3. În armată. Efectuarea stagiului militar.....	107
4. Nunta	109
5. Clipele de libertate. Viața de zi cu zi	115
6. Cooperativa Agricolă de Producție. Activități. Oameni	120
7. Ritualul înmormântării.....	126
8. Documente	127
Mulțumiri	137

PROLOG

Originile unei comunități rurale. Satul Oprișenești

DIN ȘOSEAUA ce vine de la Brăila, orașul cu salcâmi al lui Mihail Sebastian, la șase kilometri spre nord-est de satul Perișoru, se clădea o mică adunare rurală în plină Câmpie a Brăilei, în sânul traiului modest, printre holdele de grâne, izbită de făgăduința unei promițătoare așezări, 21 de case, 24 de familii, 100 de suflete adunate toate laolaltă pentru a munci câmpul cu cei 64 de cai, asigurându-și existența cu cele 153 „vite mari cornute”, cele 197 de oi și 60 de „râmători”¹.

Simplă așezare părăsită de umanitate, uitată pe meleagurile uscate, pietrificate, ce luceau pustii în bătaia soarelui, în miezul câmpului spulberat de suhoveiurile² văratice, în dogoarea ce plutea în văzduh, atât de senină, atât de pașnică și tulburătoare deopotrivă, viitoarea „cătună” *Oprișănești* își

¹ *Râmători* – (popular/regional) porci, animale care sapă pământul.

² *Suhoveiuri* – termen geografic preluat din limba rusă, *Sukhovoy*, sunt vânturi foarte uscate care bat vara pe teritoriul României, în Podișul Moldovei, în sudul Moldovei, în Podișul Dobrogei și în Bărăgan.

va găsi obârșia în numele fraților Oprișan, ce ocupau zona, fiind primii stabiliți aici, pe la 1860, și, deci, întemeietorii așezării cuprinse de brațele pustietății.

Se cunoaște că, pe la 1895, 100 dintre săteni fuseseră împroprietăriți cu câte cinci hectare de pământ de către Eforia Spitalelor Civile³, întrucât viitoarea comunitate se va întemeia chiar pe moșia organizației, urmând ca, în 1896, să li se dea locuri de casă. Urmând un principiu de colonizare a teritoriului, locuitorii, până atunci instalați provizoriu, poate chiar sistematic, pe târlele Jipești-Perișoru, au fost așezați în vetrele lor abia în anul 1897.

Comunitatea devine astfel „cătună mică”, alcătuită din 126 capi de familie cu un ansamblu de 580 de suflete⁴ ce-și duceau zilele în gospodăriile proaspăt zidite – atât de curate încât se putea simți încă mirosul de var proaspăt, dar și promisiunea unei istorii bogate, presărate cu atâtea visuri, aspirații și dorințe –, uniți cu toții în speranța comună de a fonda vatra comunității, poate cea mai mare slujbă pe care ar fi putut-o duce omul vreodată.

Din dorința de a duce mai departe o roditoare istorie abia începută, la 26 iunie 1922 se constituie comitetul de con-

³ Eforia Spitalelor Civile era o organizație al cărei principal scop era asistența socială, înființată la București, la 2 aprilie 1832. La 1864, a fost recunoscută ca entitate autonomă, fiind deținătoare de numeroase proprietăți funciare, ca urmare a donațiilor făcute pentru finanțarea spitalelor. În 1921, Eforia Spitalelor Civile deținea zeci de mii de hectare de teren arabil.

⁴ Conform *Activitatea Comitetelor de Construcțiune din județul Brăila în anii 1922-1923*, tipărită la Tipografia Românească, Brăila, 1924, consultată la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Brăila, fond II 204, fila 439/440.

strucție în comuna Popu⁵ (așa-zisa „Căscăți”), pentru a realiza mărețele planuri de fondare a localității. Mulțimea se adună în fața școlii, cu un bagaj plin de speranțe și cu nădejdea pe care nu și-o pierd unii pentru alții, fidelitatea pe care și-o datorează unii altora, tocmai prin țelul lor comun. Către sfârșitul ședinței din 1922, locuitorul Marin Ciucularu, de loc din Oprișenești, la acea vreme primar al comunei Popu, însoțit de învățătorul cătunei Oprișenești, Gheorghe Boboc, găsindu-se din întâmplare în comuna Popu, se lasă pătrunși de voia hazardului, urmând o voce interioară care parcă prevestea în neștiință viitorul, se adresează prefectului, care notează el însuși cuvintele celor doi, pline de respect și de o demnitate întru totul superioară: „Domnule Prefect, de ce nu voești să vii și la noi, de ce Căscății (așa le zic oamenilor din comuna Popu, care mai are și numele de comuna *Căscăți*) să facă biserică, primărie, școală, și noi să nu putem face; vă rog, veniți mâine și la noi, și vă vom asculta în totul ce ne veți spune”⁶.

Cei doi rămân peste noapte la conacul domnului George Lucasievici și, ziua următoare, împreună cu domnul consilier agricol, cu domnul revizor școlar și domnul căpitan de jandarmi, se găsesc în sala de clasă a școlii. Oamenii săritori, mișcați de o patimă ascunsă și un simț mistuitor ce îi îndruma spre a-și căuta ei înșiși, cu știința și cu priceperea lor,

⁵ În prezent, comuna Popu din județul Brăila aparține de orașul Ianca și se află în vecinătatea satului Oprișenești.

⁶ Însemnări preluate din *Activitatea Comitetelor de Construcțiune din județul Brăila în anii 1922-1923*, tipărită la Tipografia Românească, Brăila, 1924, consultată la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Brăila, fond II 204, fila 439/440.

existența, îl primesc pe domnul Prefect cu mare dragoste, cu ospitalitate neînchipuită de oameni ce-și clădesc de-a pururi viața cu propriile mâini, iar, după doar 15 minute, încă de cu dimineață, comitetul era deja constituit, lista de subscripție acoperită cu peste 30.000 de lei și planul de lucru alcătuit.

Așa s-au pus cele mai de jos temelii ale așezării, la care au contribuit deopotrivă hazardul – ori, cum l-am numi chiar noi, oameni miloși și mereu cu gândul la forța divină, voia lui Dumnezeu – și devotamentul, râvna de nepătruns a sătenilor, prin bunăvoința Prefectului. De la această sărbătoare ce marca abia originile unei posterități petrecute împreună, din întreg satul, un singur om nu lipsea. Cu toții și-au dovedit nu doar omenia, nu doar dorința de a-și întemeia un etern adăpost, ci mai ales instinctul ereditar de a căuta ceea ce le era datorat: un pământ, un loc sub soare, un loc pe care să-l poată numi *acasă*.

„Comitetul s-a constituit din: Președinte, d. Șerban Răducan, prefectul județului, Ștefan Pârlog, vicepreședinte, Neagu Trufașu, casier, Gheorghe Boboc, secretar, iar ca membri, domnii: Grigore Mitrea, Marin Ciuciaru, Tudor Trufaș, Ion Belu, Grigore I. Trufaș, Radu Oprișan, Ion Sterian, Ene Grigore, Trufaș Mihalache, Mihai Vizitiu, Neculai Dinu, Dima S. Trufaș și Niță Baltă.”⁷

Au existat dificultăți materiale, întrucât numărul oamenilor era restrâns, „cătuna” se afla sub administrația comunei Popu și, deci, bugetul și veniturile independente, limitate. Cu toate acestea și în pofida tuturor neajunsurilor comunității, se începe construirea bisericii, pe care satul nu o avusese până la vremea aceea (anul 1922), precum și a școlii, ce avea o singură clasă și locuința separată a dirigintelui, completată

⁷ Ibid.

ulterior cu o a doua sală. În 1922, „școala are două posturi cu 130 de copii ce urmează regulat”.

Conform prefectului Șerban Răducan, situația materială în februarie 1924 era următoarea:

„La încasări: Lei 371.910

La cheltuieli: Lei 449.084”

Acesta menționează, de asemenea, faptul că diferența cheltuită în plus, de 77.174 de lei fusese împrumutată de la Banca Populară din comună, locuitorii rămânând comun răspunzători.

Incasările					
Din vânzarea orzului adunat de la oameni	Lei	108.580,—			
Din vânzarea cărămizii rămasă	„	6.800,—			
Cooperativa satului	„	6.617,—			
Arenda locului bisericii	„	6.200,—			
Prefectura de județ din bugetul pe 1924	„	30.000,—			
Ministerul de Instruc. Publice	„	10.000,—			
Obstea Oprișenești fa 1922	„	60.000,—			
Comuna din Buget pe 1922/923	„	58.103,57			
Alexandru Popescu	Lei	60	Ene Trufașu	Lei	600
Alexandru Varlam	450	Gr. Trufașu	2500		
A. Dălăban	90	Gr. Mitrea	405		
A. Oerea	272	Gr. I. Trufașu	1850		
A. Coșigă	600	Gr. I. Cucu	40		
A. Mușat	600	Gr. Mitrea	60		
Bănică Mironescu	2000	G. Ionescu	450		
Costea Mihai	500	G. Popescu	450		
C-tin Soroceanu	5210	G. Rădulescu	180		
C-tin Mărjeana	150	Gr. Mitrea	600		
C. Fănu	180	Gh. Oancea	600		
C. Anton	270	Gh. Munteanu	600		
C. Gh. Cotigă	600	Gh. Mihai	2100		
C. M. Mihai	600	Gr. I. Trufașu	600		
Dima D. Trufașu	1000	Gh. Simionescu	600		
D. Coreiu	500	Gr. Moru	600		
D. Ghițea	24	Ion Popescu	2000		
D. Ghișea	18	Ilie Tureac	500		
D. Plisica	245	I. S. Trufașu	5		
D. Gîrgoria	225	Iord. Dediu	60		
D. Mihaiu	270	I. Lepădatu	70		
D. St. Trufașu	2100	I. Chioreanu	225		
D. Op. Ijan	600	I. Tureac	450		
D. Pârlog	600	I. Iamandi	450		
D. Mareș	600	I. Drugă	90		
D. Plisica	600	I. Dălăban	180		

Documentul ce prezintă încasările și sumele distribuite pe cap de familie.

I. Grigoriu	Lei 270	N. Băjbu	Lei 2100
I. Cristache	1000	N. Truțașu	1850
I. St. Truțașu	600	Nița S. Mocanu	1500
I. Ciuca	600	O. Mișca	600
I. Drăgan	600	Orfanii D-Stru Buzescu	1500
I. Neazgu	600	Oancea Sava	1500
Ioana M. Chivu	1500	Orf. Tădor P. Vasile	1500
M. Alexandrescu	3000	Pauna Mihălcă	500
M. Puia	500	P. Frâncu	100
Maria I. Puia	100	P. Mocanu	315
Marin Leu	100	P. Ștefan	600
M. Drăguț	48	P. S. Mihălcă	600
M. Drăguț	60	P. Sârbu	600
M. Leu	60	Radu Stoian	180
M. Truțașu	60	R. Drăgan	600
M. Puia	280	Șerban Răducanu	1000
M. Vărlan	450	Ștefan Borbuceanu	500
M. Fănu	90	Ștefan Pârlog	1900
M. Buciumeanu	600	Ștefan Coteș	225
Maria Rohain	600	Ștefan Borbuceanu	270
M. Costache	600	Ștefan Făr	180
M. Bașturea	2100	Ștefan Borbuceanu	600
M. Truțașu	174	Ștefan Pârlog	600
M. N. Ciuraru	1500	Ștefan B. Dinu	1500
Nica Spănu	1000	Sandra P. Corciu	1350
N. Popescu	120	Stefan Ioan	500
N. Constantin	90	Staicu Lipan	125
N. Coarnă	225	St. Ojșea	600
N. Miroiu	225	Stere Perlamu	600
N. Fănu	180	T. Marian	112
N. Ballag	135	T. Truțașu	54
N. Zamfirescu	270	T. Truțașu	600
N. Ene	180	T. Stanciu	600
N. Coarnă	600	Vasile Jonescu	180
N. Cotigă	600	Vâlcea Vlad	135
N. Cotigă	600		
N. Dinu	2100		
		[Total Lei	371.910

Documentul ce prezintă încasările și sumele distribuie pe cap de familie.

Începuturile așezării rurale de astăzi, satul Oprișenești din județul Brăila, nu se găsesc într-un trecut diferit față de prezentul pe care îl trăim acum, astăzi, chiar în clipa aceasta. Am fi uimiți să aflăm că noi, oamenii de azi, și cei de-atunci, sătenii înfierbântați de arșița verii, locuitori ai unei comunități rurale pierdute în filele istoriei, avem poate aceleași probleme, aceleași idealuri, chiar aceleași credințe și nevoi. Poate ne asemănăm unii cu alții, în neștiință, chiar și la sute de ani

distanță, pentru că în noi încă răsună glasul holdelor, al ținei, dorul ce-a umplut de viață sufletul țaranului român de secole.

Prin cunoașterea istoriei acestei comunități, un sat de care poate mulți dintre cititorii a ceea ce va deveni textul de față nici măcar nu au auzit până când au întâlnit coperta cărții acesteia, încercăm nu doar să legăm cu sfoara cuvântului filele unei monografii începătoare și cât se poate de simple, ci, mai mult decât atât, căutăm să dezvelim trecutul așezării rurale românești, prin care însuși neamul, tradiția, viața românului se identifică, originea societății pe care am clădit-o și pe care o consolidăm în fiecare zi în spațiul intracarpatic, în spațiul de dincolo de Dunăre, în paradisul vegetației nealterate, în locul în care lacrima e doar izvorul unei bucurii viitoare. În leagănul tradiției încă păstrate și al atât de autenticei creștinătăți răsăritene, *viața omului s-a născut fără îndoială la sat.*

Lucrarea de față nu reprezintă o monografie, nu reprezintă un studiu de specialitate și trebuie tratată ca atare. Există un singur scop pentru care aceasta a fost scrisă: acela de a ajunge la sufletele oamenilor care au trăit într-un sat ca cel ce urmează a fi evocat, ale celor care visează să-și retrăiască copilăriile, ori care n-au trăit, însă au nădăjduit mereu că vor putea să simtă la rândul lor ceea ce viața modestă într-un răstimp al nașterii edenice înseamnă cu adevărat. Iată ceea ce ne propunem să înfăptuim.

Vom explora în cele ce urmează atât istoria instituțiilor principale din comunitățile rurale, raportându-ne mai precis la satul Oprișenești, ce constituie în fapt subiectul cercetărilor realizate, dar și aspecte din viața cotidiană a oamenilor, părerile lor și stilul lor de viață, aflate chiar prin prisma